

SLOVENSKI

Izdaja časopisno-založniško podjetje SZDL. Naša tiska: Direktor: Rudi Janžura / Odgovorni urednik: Sergej Vojnjak / Tiska: tiskarna »Slov. poročevalca« / Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 4, telefon 23-522 do 23-526 / Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica 4, telefon 23-522 do 23-526 / Oglasi: oddelki: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-534, za ljubljanske naročnike 20-443, za zunanje 21-832 / Poštni predaj 59 / Tekoči račun Narodne banke 601-Te-163 / Mesečna naročnina 200 din

Poročevalec

ODBOR ZA GOSPODARSTVO REPUBLIŠKEGA ZBORA LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

O črni in barvasti metalurgiji, o proizvodnji nekovin in kovinski industriji

v predlogu družbenega plana LRS za l. 1954

Ljubljana, 16. marca. Po krajšem nadaljevanju včeraj prekinjene razprave o industriji nafte je prešel odbor za gospodarstvo republiškega zbora ljudske skupščine LRS Slovenije danes dopoldne k razpravi o črni metalurgiji. Tu je bilo precej govora o sredstvih, ki so potrebna, da končamo dela na Jesenicah, Ravnanah in Storah, še več pa o politiki cen za izdelke te industrije. V razpravi je bilo ugotovljeno, da gre, kar se tiče cen, za vprašanje, ki je pravzaprav zveznega pomena; da železarne, katerih proizvodnja krije še vedno le dobrih 60% potreb naše države, ne bi izkoristile na tem dejstvu temelječega monopolnega položaja, je računati s tem, da bo zvezni izvršni svet cene tem izdelkom plafoniral.

Zastareli obrati terjajo modernizacijo

Na vprašanja članov odbora je predstavnik zavoda za planing. Kotnik dejal, da so slovenske železarne, namreč jeseniška, štorska in ravenska, v glavnem dosegle v petletnem planu določene zmogljivosti. Če so kljub temu še vedno potrebne investicije, tedaj zato, ker zahtevajo zastareli obrati modernizacijo. Na Jesenicah dela n. pr. še danes valjalna proga iz Bohinja, kjer je svojčas pogorela in je bila nato leta 1880 prenešana na Jesenice. So primeri, da je pri določenem delovnem procesu potrebnih 60 ljudi, medtem ko opravi isto delo na modernih napravah 8 ljudi. Glede na nekoliko malone nejevoljno pripombo nekoga člana odbora, kdaj bo ta tovarna končno nehala graditi, je poudaril, da niso velika podjetja te vrste v bistvu nikoli dokončno dograjena, kajti razvoj tehnike ne stoji. Nasprotno, ta je tako hiter, da so pogosto posamezni obrati v času dograditve obenem tudi že zastareli in da so tako železarne prisiljene, nenehno investirati v nove, tehnično bolj dovršene naprave, če nečisto zaostati in postati nerentabilne.

Podobno velja za Štore, medtem ko Guštanj sploh nima valjarne za visoko specialno jeklo. Se lani smo računali s tem, da bo treba investirati v tako novo valjarno 2,5 milijard dinarjev, vendar sprito razvoja tehnike v svetu kaže, da tako veliki stroški le ne bodo potrebni in da bo mogoče rešiti to vprašanje v ravenski železarni z manjšimi investicijami.

Predsednik republike sprejel Lea Matesa
Beograd, 16. marca (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel včeraj na Brionih novo imenovanega jugoslovanskega veleposlanika v Washingtonu Lea Matesa, preden bo odpotoval na novo dolžnost.

Sprejem pri Svetozarju Vukmanoviču
Beograd, 16. marca (Tanjug). Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanovič je sprejel danes dopolne nize zemskega poslanika g. Henryja Helba.

dijami. Ing. Kotnik je končal s pripombo, da sprito dosežene zmogljivosti slovenskih železarn, ki ustrezajo sedaj v glavnem naravnim pogojem, naloga teh železarn ne more biti v stremljenju za večanjem

Kidričevo: premalo denarja in — preveč

Izredno živahna razprava se je razvila o vprašanju letošnjega razvoja barvaste metalurgije, katere proizvodnja naj bi se povečala za 8,4%. Tu gre v glavnem za Tovarno aluminija v Kidričevem in »Impol« v Slovenski Bistrici. Tovarna v Kidričevem bo začela obratovati letos junija. V celoti vzeto nas bo stala zgraditev te tovarne okrog 20 milijard din. Lani je zahtevala tovarna nekaj nad 5 milijard dinarjev, letos pa nad 4 milijarde. Posebna komisija, ki je obravnavala letošnji prošnjo tovarne za kredit, je ugotovila, da bo letos za najnujnejša dela zadostal znesek 2,2 milijardi din. Že lani smo namreč imeli s to tovarno slabe izkušnje. Namesto zahtevanih nad 5 milijard din je bilo mogoče odobriti »le« 4,6 milijard, ob koncu leta pa se je izkazalo, da je ostalo 600 milijonov din neizkoriščenih. Nič ni pomagalo, da so najmerodajnejši predstavniki ljudske oblasti v republiki Sloveniji nekajkrat spraševali vodstvo tovarne, ali bodo mogli porabiti vse namenjeni jam znesek. Zatrjevali so, da ga bodo porabili in to prav do decembra, ko je bilo že prepozno, da bi mogli dodeliti

obsega proizvodnje, temveč v prizadevanju za čim kvalitetnejše delo in preusmeritev na specialne izdelke. Množino, da se tako izrazimo, jekla oziroma železa bodo dajale železarne po drugih republikah.

neizkoriščeni del kakšni drugi, tudi potrebni gradnji. Temu stališču Tovarne v Kidričevem, ki je bilo nedvomno družbeno škodljivo, se je treba tem bolj čuditi, ker je v njegovi bližini, namreč v Slovenski Bistrici, »Impol«, ki se je že lani začel pripravljati na prehod s sedanje proizvodnje bakrenih izdelkov na proizvodnjo oziroma predelavo aluminija, pa ni mogel priti do potrebnih denarnih sredstev. Pri prvem natečaju za investicijski kredit je ostalo to podjetje letos praznih rok, šele pri drugem mu je bil odobren investicijski kredit v znesku 150 milijonov din za nabavo ene velike stiskalnice in še to samo, ker so si že sami lani ustvarili potrebne devize. Za preusmeritev proizvodnje pa bi rabili vsaj še 1,3 milijarde din in tako jim ostane sedaj samo upanje, da bodo bolje odrezali pri natečaju iz republiškega investicijskega sklada. Upati je, da bo pristojna republiška komisija upoštevala ta dejstva, saj govori predlog družbenega plana sam o tem, da bo »Impol« povečal predelavo aluminija.

Glede kemičnih tovarn v Mostah pri Ljubljani, ki daje danes 6500 ton glinice, je raz-

prava ugotovila, da zaradi začetka obratovanja tovarne v Kidričevem moščanska tovarna ni odveč, ker predelamo lahko v naših tovarnah v aluminij vso glinico iz Kidričevega in iz Most, pa ga bo še primanjkovalo. Vendar je vprašanje, kaj je rentabilnejše: temeljito rekonstruirati že skoraj popolnoma izrabljeno tovarno v Mostah ali vložiti manjše investicije v tovarno v Kidričevem, kjer je bila prvotno namenavana zgraditev za letno zmogljivostjo 100.000 ton glinice. O tem bosta odločila natančnejša analiza in rentabilnostni račun.

Pododolpi smo neverjetno izopolni rudniki

V okviru razvoja barvaste metalurgije je bilo v odboru precej govora tudi o rudniku svine v Mežici, rudniku živega srebra v Idriji in lanskem raziskovalnem delu Geološkega zavoda Slovenije. Razpravo so rodila vprašanja o tem, ali so predvidena sredstva, ki so potrebna za investicije v ta rudnika in dela.

Pri tem je iznesel zelo zanimive podatke predstavnik zavoda za planing. Kotnik. V Idriji je sprito nizkega odstotka živega srebra v rudi potrebna rekonstrukcija topilnice, in prav to velja za Mežico. Še leta 1900 je bilo v idrijski rudi 7% do 8% živega srebra, danes, po neusmiljenem ropanju s strani Italijanov, ki so puščali slabša nahajališča ob strani, pa je padel ta odstotek okrog 2,5. Sprito tega je treba seveda izklopiti za isto količino približnega živega srebra ali svine neprimerno večje količine ru-

(Nadaljevanje na 2. strani.)

Zasedanja odbora za gospodarstvo republiškega zbora. Člani odbora (od leve) Mara Dermastja, Matevž Jene, Tone Bole, Viktor Arbelj

„Ideološke“ priprave italijanskih imperialistov

»Lega Nazionale« organizira proslave ob 30-letnici fašistične priključitve Reke — Hujskaški članek v listu »Giornale di Trieste«

Trst, 16. marca (po telefonu). Iredentistična organizacija »Lega Nazionale« v Trstu, ki so jo ustanovili že za časa Avstrije za raznarodovanje slovenskega življa je organizirala ob 30-letnici fašistične aneksije Reke vrsto šovinističnih proslav, na katerih oživljajo napadalnega

duha po masčevanju. V ta namen je bila danes dopoldne v cerkvi Sv. Antona masa, popoldne pa so odprli razstavo, na kateri »dokazujejo« italijanstvo Reke. V posebnem manifestu, ki ga je izdala »Lega Nazionale«, pa se spominjajo padlih fašistov in vseh, ki »delajo, da

bi Reka bila ponovno italijanska».

Klerofašistični list »Giornale di Trieste« fašista Alessia pa je objavil ob obletnici protijugoslovanski hujskaški članek, v katerem piše o »veliki domovinski ljubezni do žrtvovane Reke« ter poziva Italijane, naj se združijo v »trdi in dolgi borbi za ponovno osvoboditev naše zemlje. Članek zaključuje s znanim fašističnim geslom: »Italija vedno in povsod do smrti!«.

Vsa ta propaganda za oživljanje fašističnega napadalnega duha o »revanšu« ni slučajna. To so samo ideološke priprave v načrtih italijanskih imperialistov, ki ne morejo pozabiti na jugoslovansko zemljo, ki so jo izgubili v zadnji napadalni vojni. Tu tiče tudi vzrok zakaj kmaloti sedanje Italije nočejo sporazumne rešitve tržaškega vprašanja, ampak vztrajajo na imperialističnih pozicijah. Trst bi jim služil kot nekoč ducejevemu sistemu za vojaško oporišče za »ponovno osvojitve« Reke in druge jugoslovanske zemlje, kot je to jasno napisal »Giornale di Trieste«.

S. Lenardič

Obisk na Dunaju

Dunaj, 16. marca. (Tanjug). Predsednik mestnega ljudskega odbora Zagreba Vječeslav Holjevac in direktor zagrebskega veleposlanstva Snidaršič, ki sta prišla na povabilo avstrijskega ministra za trgovino dr. Illiga na Dunaj, sta si davi v bližini jugoslovanskega veleposlanika Dragomira Vučinića ogledala spomladanski velesejem. Včeraj sta obiskala župana Dunaja Jonasa, kateremu je predsednik Holjevac sporočil pozdrav Zagreba.

PRED TRGOVINSKIMI POGAJANJI

Napredek trgovine z Grčijo

V primerjavi z l. 1952 se je lanski promet povečal za 3 milijone dolarjev

Beograd, 16. marca. Zastopniki jugoslovanske zunanje trgovine sojijo, da bodo bližnja trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Grčijo privedla do nadaljnjega razširitve medsebojne blagovne zamenjave. Lani je naša trgovina s to državo vidno narasla in so vsi pogoji, da se bo še naprej razvijala.

Trgovinska pogajanja med Grčijo in Jugoslavijo bodo končno prihodnjega meseca v Beogradu. Tedaj bodo odločili nove blagovne sezname in proučili možnost nadaljnje »gospodarskega sodelovanja in morebitne udeležbe jugoslovanskih podjetij pri investicijski graditvi.

Glavna značilnost lanske zamenjave med Jugoslavijo in Grčijo je občutno povečanje. Po nepopolnih podatkih je vrednost zamenjave na vsaki strani presegla 5,8 milijonov dolarjev. Nasproti letu 1952 pomeni to zvišanje za skoraj 3 milijone, v primerjavi z letom 1951 pa za 4,5 milijona dolarjev. Živina in njeni proizvodi so bili udeleženi v jugoslovanskem izvozu 70 odstotkov. Drugi po vrsti je les, nato pridejo kemikalije in drugo blago. Na jugoslovanskih izvoznih seznamih se je pojavilo sicer v neznatnih količinah, tu di drugo blago, n. pr. električni motorji, polivinil v prahu, raski premog in izdelki iz bakra. Z grškega tržišča je Jugoslavija uvažala bombaž, bombažno predivo, riž, tobak, terpenin, staro železo, manganovo rudo, piro-luzit, korund, oljčno olje, sojino

olje, anilinske barve in južno sadje.

O spremembi sestave jugoslovanskega izvoza bodo sklepali na trgovinskih pogajanjih. Jugoslovanska delegacija bo skušala povečati izvoz gotovih izdelkov jugoslovanske industrije. Glede uvoza sojijo, da se bo v prihodnje tržišče vrlo na direktni uvoz grškega blaga, ki ga potrebujemo, se pravi, da se bo reeksport znatno zmanjšal glede na to, da pri Grčiji ni priljubljena ta vrsta trgovinskih poslov.

SKLICANJE MANDATNO-IMUNITETNEGA ODBORA REPUBLIŠKEGA ZBORA LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

Predsednik mandatno-imunitetnega odbora republiškega zbora ljudske skupščine LRS sklicuje 3. sejo odbora za petek dne 19. marca 1954 ob 16 uri v poslalnju ljudske skupščine LRS. Ljubljana, Trg Revolucije. — Iz tajništva ljudske skupščine LRS.

SKLICANJE ODBORA ZA ZDRAVSTVO IN SOCIALNO POLITIKO REPUBLIŠKEGA ZBORA LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

Predsednik odbora za zdravstvo in socialno politiko republiškega zbora ljudske skupščine LRS sklicuje 3. sejo odbora za ponedeljek, dne 22. marca 1954 ob 9. uri v poslalnju ljudske skupščine LRS. Ljubljana, Trg revolucije. — Predlog dnevnega reda: 1. Pregled razprava o problematiki zdravstva in socialne politike, 2. razprava o predlogu družbenega plana in predlogu LRS za leto 1954, 3. sprejetje odborovega poslovnika. — Iz tajništva ljudske skupščine LRS.

Z ZASEDANJA GOSPODARSKEGA ODBORA ZBORA PROIZVAJALCEV

Skrb, da bodo postavke družbenega plana uresničene

Naša cementna industrija vpije po obnovi — Odbor bo zahteval podrobna pojasnila od vodstva tovarne v Kidričevem

Ljubljana, 16. marca. Gospodarski odbor zbora proizvajalcev je na današnji seji obravnaval najprej probleme industrije nafte. Soglasno so bili člani odbora mnenja, da naj se tudi podjetje »Nafta« drži v svojem poslovanju tržnih pogojev in ji bi nedvomno na ta način uspelo kriti izgubo, ki je lani znašala 13 in pol milijona dinarjev. Ta izguba pa je nastala v glavnem zaradi tega, ker je podjetje prodajalo nafto še po ceni, ki je bila določena v dobi administrativnega upravljanja gospodarstva.

Precej obsirnejša razprava se je razvila o črni metalurgiji, predvsem so govorili posamezni člani odbora o tem, ali bo mogoče znižati cene izdelkov kot je to predvideno v planu, zlasti glede na povečanje cen surovin v zadnjem času. Ko je član izvršnega sveta tov. Zoran Polić pojasnjeval to vprašanje, je med drugim dejal, da podjetja še nikdar niso tako hitro reagirala na situacijo na trgu

kot je bil to prav primer v zvezi s pomanjkanjem nekaterih osnovnih surovin za črno metalurgijo v zadnjem času. Tov. Polić je dejal, da je to reagiranje vsekakor pozitiven pojav, da pa je trenutno pomanjkanje surovin samo prehodni pojav zaradi manjše proizvodnje v prvih zimskih mesecih in tudi zaradi zaostalega izvoza. Z večjo proizvodnjo in večjim izvozom, kar se obije v zadnjem času že popravlja, pa bo spet dana možnost, da se cene surovin normalizirajo na ravni kot jo plan predvideva. Vsekakor pa bi bilo želeli, da bi podjetja tako hitro reagirala tudi na znižanje cen kot so reagirala na zvišanje. Predsednik odbora tov. Zvonko Labura je v razpravi omenil, da bi morala podjetja črne metalurgije ustvariti med seboj pravilno koordinacijo proizvodnje, in sicer v tem smislu, da ne bi vsa podjetja stremela samo za izdelovanjem visokokvalitetnih proizvodov, pri čemer reagirala na situacijo na trgu

Ko so razpravljali o proizvodnji nekovin je bilo zlasti veliko govora o naših cementarnah. V razpravi je bilo ugotovljeno, da je zlasti cementarna v Trbovljah povsem zastarel obrat, ki bo že prihodnje leto utegnil povsem opustiti, v kolikor ne bodo vanj vložili potrebne investicije. Član odbora tov. Marinko je opozarjal, da za predvideno gradnjo avtoceste ne bo na razpolago dovolj kvalitetnega cementa, v kolikor ne bodo izvršene omenjene investicije.

Pri nekovinah je bilo tudi precej govora o perspektivah proizvodnje podjetja »Kremen« v Novem mestu, ki proizvaja kvalitetne kremenčev pesek, za katerega je veliko povpraševanje v naših steklarnah. Odbor je bil mnenja, da je za povečanje proizvodnje omenjenega peska treba zagotoviti potrebna investicijska sredstva ter sredstva za raziskovanje ležišč.

Zasedanja odbora za gospodarstvo republiškega zbora proizvajalcev. Predsednik odbora Zvonko Labura (prvi na desni) govori o problemih črne metalurgije. Poleg njega člani odbora Franc Marinko in Jakob Mojskrc

DELO ODBORA ZA PRORAČUN REPUBLIŠKEGA ZBORA

Družbeno nadzorstvo nad uporabljanjem proračunskih sredstev je potrebno

Ljubljana, 16. marca. Nadaljevanju razprave proračunskega predloga v odboru za proračun republiškega zbora so prisostvovali danes člani izvršnega sveta Zoran Polič, France Kimovec in Boris Kocjančič, dalje državni sekretar Mitja Ribičič, Danilo Dougan, sekretar Sveta za prosveto in kulturo Vlado Vodopivec, inž. Čopić ter nekateri drugi poslanci republiškega zbora.

Odbor je sprejel proračun državnega sekretariata za notranje zadeve, sekr. za pravosodno upravo, državne arbitraže, dalje negospodarske investicije, proračun Sveta za prosveto in kulturo, univerze, tehnične visoke šole, fakultete za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo.

Danes popoldne bodo razpravi o proračunu SNG in Slovenske filharmonije prisostvovali tudi predstavniki obeh ustanov.

V razpravi o predlogu proračuna za državni sekretariat za notranje zadeve je bil član odbora za proračun republiškega zbora Zoran Polič, sekretar za notranje zadeve Mitja Ribičič. Poudaril je, da je predlog proračuna v osnovi z ozirom na leto 1953 za 80.600.000 dinarjev nižji kot je bil lanske leto, ker sta državni sekretariat in izvršni svet pri sestavljanju proračunskega predloga imela pred očmi vsehposlojnih sredstev. Do povisjanja posameznih izdatkov je prišlo predvsem zaradi 45 odstotnega prispevka za socialno zavarovanje, dalje zaradi rednega povisjanja plač državnim uslužbencem, zaradi voznice po železnici in poštini pristojbin, ki jih je imel doslej resor brezplačno, ter zaradi povisjanja prehrane kaznjencev. Ta izredna in objektivna povisjanja znašajo 188.723.000 dinarjev. V letošnjem predlogu proračuna so zajeti tudi posli, ki bodo sčasoma prešli na okrajne ljudske odbore, ker se v proračunu odraža z zneskom 160 milijonov dinarjev. Če bi te posle prenesli še sedaj, bi bil proračun manjši tudi za ta znesek.

Odbor je predlog proračuna državnega sekretariata za notranje zadeve po daljši obravnavi soglasno sprejel. Prav tako pa tudi predlog proračuna sekretariata za pravosodno upravitelstvo za državno arbitražo.

Splošna razprava o nekaterih vprašanih šolstva

Pri razpravi o investicijah za prosveto in kulturo je predstavnik sveta za prosveto in kulturo LRS inž. Čopić odgovoril na kakšna vprašanja, ki so si jih poslanci postavili včeraj.

Inž. Čopić je najprej pojasnil, da je do 1945-1953 diplomiralo na tehnični visoki šoli 767 inženjrov, od tega 224 samo v letu 1953.

Poslanec Grelf je v zvezi s tem vprašal, ali so v letu 1953 diplomirali na tehnični visoki šoli 767 inženjrov, od tega 224 samo v letu 1953.

Dalje je dal inž. Čopić glede socialnega sestava na tehnični visoki šoli v letu 1953 poletno povisjanje, da bi bilo treba višje srednje šole ustavljati ne le v centrilih, marveč tudi v drugih krajih, da bi bil tako mogoče priliv delavcev in kmetov mladine v srednje šole in poenostaviti na univerze. Predlagatelj je, da bo to tako mogoče spremeniti socialni stav študentov na univerzah.

Inž. Čopić je na včerajšnja vprašanja poslancev dal tudi pregled osnovnih in srednjih šol v Sloveniji. V letu 1953 je bilo 32.674 dijakov in 1152 osnovnih šol s 140.048 otroki in 3.411 učiteljev. V osnovne, srednje in strokovne šole so vključeni 1.419.000 otrok. V letu 1953 je bilo 47 milijonov, 1947 leta 42 milijonov, 1948 130 milijonov, 1949 126 milijonov, 1951 96 milijonov, 1952 287 milijonov in 1953 623 milijonov dinarjev. Za perspektivne potrebe pa bi po zbiranju podatkov sveta za prosveto in kulturo potrebovali v prihodnjih petih letih okoli 10 milijard dinarjev.

Član izvršnega sveta Fran Kimovec-Ziga, ki je sodeloval v razpravi, je ugovoda omenil, da obnove in novogradnje ne bi mogoče rešiti samo z republiškimi sredstvi. Z leto 1953 je pokazalo, da so sedaj, ko je splošno izobraževalno in srednje šolstvo na skrbni okraj, bilo investicijah za to šolstvo največ sredstev. Tako naj bi bilo tudi naprej. Razumljivo je, da bodo gospodarske razvite okrajne države, ki te investicije več, gospodarsko šibkejšim okrajem pa bo potrebna republiška pomoč.

Strinjal se je s pripombo, da je o dislokaciji popolnih gimnazij potrebno razpravljati. Vendar je treba to vprašanje obravnavati skupaj s strokovnimi šolami. Po podatkih sveta za prosveto in kulturo se sedaj zanimajo za to polno gimnazij v Velenju, Rušah, Ilirski Bistrici in Zagorju.

Tov. Kimovec-Ziga se je dotaknil tudi vprašanja obremenjenosti otrok v šolah. Po statističnih podatkih se vsako leto v I. razredu osnovnih šol 30.000 otrok, do 8. razreda pa jih pride le ena četrtna, kar je v mnogem odraz obremenjenosti.

Ko je omenil proračunske investicijske sredstva za visoke šole, je to, Kimovec poudaril, da je razumljiva skrb za osnovno in srednješolstvo. Toda poleg tega ne smemo izpuščati izpred oči potreb visokega šolstva in znanstvenega dela. Slovenija kot razvijajoča republika mora se posebej voditi o tem računa. Zato so sredstva, ki so predvidena v proračunskem predlogu za visoke šole in institucije, utemeljena in upravičena.

Glede diplomiranih študentov je pripomnil, da ni več mogoče ad-hoc povisjanje zaposeljanih kadrov, ministrstva pa je prav, če o podjetja in ustanove s sistemom štipendiranja, ki bi vseboval obsežne obveznosti, rešujejo ta vprašanja.

Proračun Slovenskega narodnega gledališča

V nadaljevanju razprave je ljudski poslanec Babnik želel pojasniti glede zneska 30 milijonov dinarjev, ki je v predlogu proračuna za investicije pri dramskem gledališču v Ljubljani.

Inž. Čopić je pojasnil, da je ta znesek samo za dokončanje začetnih del, ker mislijo dozditi še dva stranska trakta. Poslanec Babnik in še nekateri drugi so vprašali, če bo s temi predlaganimi in gradnjami povečana zmogljivost za obiskovalce Dramme. Inž. Čopić je pojasnil, da je misljena tu predvsem gradnja stranskih prostorov in odra, ne pa povečanje gledaliških prostorov samih.

Poslanec Podvratnik je želel nadalje pojasniti glede proračuna za Slovensko narodno gledališče, ki je prejema po predlogu republiškega proračuna subvencijo v višini 97 milijonov dinarjev. Ljudski poslanec Čvenk se je prav tako zanimal za število premier in gostovanj Slovenskega narodnega gledališča.

Poslanec Podvratnik je želel ta pojasniti predvsem z ozirom na sledeča dejstva: v Operi od 34 igralcev lanske leto ni doseglo norme 26 igralcev, od teh 8 niti 50 odstotkov. Dalje od 9 igralcev z mesečno normo štirih predstav ni doseglo te norme 8 igralcev; od 13 igralcev z normo 6 predstav na mesec te norme ni doseglo 11 igralcev itd. V ljubljanski Drami od 44 igralcev norme ni doseglo 29 igralcev, od tega jih ni doseglo 10 niti 50 odstotkov; od 4 igralcev z normo 8 predstav mesečno niso dosegli norme 3 igralci itd.

Slovensko narodno gledališče ima po navedbah tov. Podvratnika tak sistem nagrajevanja, da prejme igralec, ki norme ne doseže, celotno plačo, na drugi strani pa isti igralec, v drugem mesecu norme preseže, prejme za ta presežek posebno nagrado. Iz vseh navedb, ki jih je omenil poslanec Podvratnik, sledi, da SNG izvršuje repertoar 100-odstotno ali več kljub temu, da več kot dve tretjini igralcev ne dosega svoje norme, iz česar zaključuje, da ima SNG angažiranih preveč moči.

Poslanec Podvratnik je zaradi tega predlagal, naj odbor za proračun povabi predstavnike Slovenskega narodnega gledališča, da odboru pojasnijo ta vprašanja, predno bo odbor razpravljaj in sklepaj o proračunu SNG. Odbor je predlog sprejel in povabil predstavnike SNG, da jutri popoldne dajojo poslanecem pojasnila, ki jih bodo želeli.

Na popoldanskem zasedanju je odbor ugotovil, da je v proračunskem predlogu predvidenih 10 milijonov dinarjev za investicije pri inštitutu za gozdarstvo, 50 milijonov pa za iste svrhe v drugem delu proračuna in skladu za gozdarstvo. Pri daljši razpravi je bil prisoten tudi direktor inštituta inž. Zagar, ki je utemeljeval potrebe inštituta. Odbor je končno sprejel amandma, da ostane vseh 60 milijonov za dograditev gozdarskega inštituta, iz sredstev, predvidenih za gradnjo ljudske skupščine pa se dodeli 10 milijonov fakulteti za strojništvo.

Proračun Sveta za prosveto in kulturo

Daljša razprava je pri obravnavi tega dela proračuna bila zlasti okoli zneska 43.250.000 din za štipendije. Poslanec Janko je bil mnenja, da je ta vsota prevelika zlasti zaradi tega, ker bi sistem republiškega štipendiranja še nadalje omogočal, da bi diplomanti po končanih študijah ostajali izven proizvodnje in bi na deželi ostali brez visoko kvalificiranih strokovnjakov. Zaradi tega smatra, da bi bilo prav, da bi koristniki teh štipendij prevzeli obvezno, oditi po študijah v proizvodnjo in okraje. Istega mnenja je bil tudi poslanec Skok.

Precej časa so se zadržali poslanci tudi pri predlogu proračuna koncertne poslovalnice. Še več pri proračunu Slovenske filharmonije in so številni člani odbora želeli pojasniti glede subvencije 23.540.000 din, ki jo daje republika tej umetniški ustanovi. V diskusiji so sodelovali tov. Babnik, Peterlin in Podvratnik ter tov. Josip Vidmar, ki je prisostvoval popolnanski seji odbora. Poslanci so

predvsem poudarjali nujnost poudarjanja in nadaljnega subvencioniranja centralnih umetniških ustanov, toda izražali so zaskrbljenost zaradi smotnega izkoriščanja teh sredstev. V razpravi so navajali, da zaslužio pri Triglav-filmu posamezniki mesečno na honorarijih do 90.000 dinarjev, zaradi česar so se spraševali, ali je morda enako stanje tudi pri drugih umetniških ustanovah. Po daljši razpravi je odbor sklenil poklicati na jutrišnje popoldansko sejo predstavnika Slovenske filharmonije, ki naj prav tako, kot zastopniki gledališča, utemelji proračun ustanove.

Ljudski poslanec Peterlin je posebej poudaril smotno izkoriščanje sredstev za razvoj znanosti in kulture. Načelno se je zavzemal za Prešernove nagrade, ker imamo pri nas mnogo zaslužnih kulturnih in znanstvenih delavcev, ki take nagrade zaslužijo. Pripomnil pa je, da letošnja delitev nagrad, izgleda, ni bila popolnoma smotna in se je tako zgodilo, da smo denar, ki je bil namenjen za te svrhe, slabo izkoristili.

Daljši časa so se člani odbora zadržali tudi pri podporah in nagradah umetnikom, znanstvenikom in njihovim družinom, za kar predvideva predlog proračuna 8.130.000 din. Končno so sprejeli amandma, da se ta znesek zmanjša za 1.700.000 din in dodeli za izgradnjo astronomske in geofizikalne opazovalnice. V celoti pa so sprejeli postavko 75 milijonov dinarjev za subvencije našemu založništvu.

Odbor za proračun zbora proizvajalcev je danes končal z obravnavo in v podrobnostih sprejel celoten predlog proračuna brez amandmajev.

Iz odbora za gospodarstvo republiškega zbora LRS

(Nadaljevanje s 1. strani)

de, kar zahteva nove obsežnejše, predvsem transportne naprave. V Mežici so že lani iz lastnih sredstev začeli večja dela in vse kaže, da bo ta rudnik letos dobil 450 milijonov din posojila, ki so potrebni za dokončanje začete asanacije in izpolnitev v predlogu družbenega plana predvidene proizvodnje.

Tudi idrijski rudnik je začel iz lastnih sredstev lani določena dela, vendar je nadaljevanje teh del letos dvomljivo, ker pri natečaju za kredite ni uspel. Ne glede na revnost rude — pri 0,35% živega srebra v njej je proizvodnja še vedno rentabilna — so danes tamkajšnja znana nahajališča tako velika, da bo rudnik delal še 10 let, verjetna nahajališča pa mu zagotavljajo delo za še nadaljnjih 10 let. Zato bo začeta dela treba vsekar nadaljevati, pa čeprav letos le v zmanjšanem obsegu.

Iz malega raste veliko

Razprava o proizvodnji nekovi in o razvoju te industrije je nakazala glavne naloge v tej panogi, ki so v izboljšanje kakovosti izdelkov naše cementne industrije, v boljšem izkoriščanju obstoječih obratov in v potrebi, da rekonstruiramo prej ko slej naše cementarne.

Delo okrajnega ljudskega odbora v Kranju

Odnosi okrajnega ljudskega odbora do občinskih ljudskih odborov — Pomanjkljivo sodelovanje državljanov z organi ljudske oblasti

Kranj, 16. marca. — Danes je bilo v Kranju skupno zasedanje obeh zborov okrajnega ljudskega odbora, ki se ga je izmed 100 poslancev udeležilo 78 poslancev. Najobsežnejše je bilo poročilo o delu okrajnega ljudskega odbora, ki ga je podal podpredsednik OLO tov. Horjak. V uvodu je poudaril razsežnost in gospodarsko razvitost Kranja, saj obsega 19 občin in tri ljudske odbore mestnih občin s posebnimi pravicami. OLO je v celoti uspešno rešil mnogo važnih nalog. Grajati je le upravni aparat, ker ni izvršil nekaterih nalog, zlasti v tržni inspekciji. Da komisija za prošnje in pritožbe ni delala, so krivi državljani sami, ker se niso obračali nanjo, ampak direktno na komisijo pri ljudski skupščini LRS. To ni pravilno in tudi stvarneje bi mnoge prošnje rešila okrajna komisija, zato bi se morali volivci te komisije v bodoče bolj posluževati.

Delo svetov OLO je bilo koristno, v bodoče pa bodo morali bolj pomagati tudi pri izvrševanju sklepov. Slabost svetov je bila premajhna povezanost z občinskimi sveti. Najaktivnejši med vsemi je bil svet za gospodarstvo, slabost njegovega dela pa je bila v pomanjkanju priporočil OLO za konkretne ukrepe. Svet za prosveto in kulturo se kot celota ni poglubil v svojo problematiko, ampak je največ bremen ležalo na predsedniku in tajniku. Pomanjkljivo je bilo zlasti delo na področju ljudske prosvete in v zvezi z reformo osnovnega šolstva. Najuspešnejše je delal odbor za splošno izobraževalno šolstvo, ki je probleme reševal samostojno. Svet za zdravstvo in socialno politiko je izvedel fluorografiranje, organiziral tečaje, levanja itd., reševal pa je v glavnem le konkretna nujna vprašanja in mu ni uspelo zaletati družbene problematike v celoti ter vsiljevati svoje delo z množičnimi organizacijami, sindikati itd.

Poročilo meni, da OLO dostojno izkoristi vseh možnosti za prenos pravic na občinske ljudske odbore. V bodoče bo treba

KONFERENCA PREDSTAVNIKOV MEST

Kočljiv položaj mestnih prometnih podjetij

Tramvajske vozove bi lahko izdelovali doma

Beograd, 16. marca. Danes se je po dvodnevem razpravljanju končala konferenca predstavnikov jugoslovanskih mest. V razpravi so predvsem obravnavali finančni položaj mestnih prometnih podjetij, prevozne tarife in dotacije mestnih odborov. Mnogo diskutantov je predlagalo, naj se ustanove v mestih koordinacijske komisije, v katerih bi bili predstavniki prometnih podjetij, ljudskih odborov in gospodarski strokovnjaki. Te komisije bi proučevale prioritete novih prometnih prog, nabavo vozil in koordinirale mestni promet. Nadalje je bilo podarjeno, da je večina prometnih podjetij v novem gospodarskem sistemu in zaradi novih gospodarskih instrumentov deficitna ter da ne bodo mogla izhajati brez dotacij. Čeprav se vsi zavedajo, da je sistem dotacij destimulativen, so vendar nekateri bili mnenja, da brez njih ne bo šlo. Predstavniki sindikata komunalec je dejal, da bi bilo treba nuditi prometnim podjetjem regres za kritje razlike med ekonomskimi cenami in cenami v prometu. Obenem bi bilo nujno, da merodajni

državni faktorji zmanjšajo koeficiente za uvozna vozila in rezervne dele.

Predstavniki domačih industrijskih podjetij so medtem razpravljali o izdelovanju vozil v domačih tovarnah. Na populndanski skupni seji so poudarili, da bi naše tovarne lahko začele izdelovati letos štiriosovinske in dvoosovinske tramvajske vozove. Prvih 10 tramvajskih vozov bi naše tovarne lahko izdelale v 8 mesecih. Prihodnje leto bi lahko tovarna »Dragoslav Djordjevič-Gosa« v Smederevski Palanki izdelala 50 do 60 tramvajev. Trolejbusov in avtobusov domača podjetja za sedaj ne bi mogla izdelovati, pač pa samonedele dele teh vozil. Proizvodnih rezervnih delov bi se postopno zviševala. Cena domačih tramvajskih vozov bi bila okoli 35 milijonov dinarjev.

Ob koncu so predstavniki mest sprejeli resolucijo, na osnovi katere naj bi komune

oziroma ljudski odbori na predlog prometnih podjetij odločali o izgraditvi prometnih mrež, vrstah vozil in okvirnih tarifah ter popustih. Namepravano je določeno povisjanje prometnih tarif, mestna prometna podjetja pa naj bi poslovala na osnovi gospodarskega računa ter imela popolnoma samostojno delavsko samoupravljanje. Mestni ljudski odbor naj bi prometnim podjetjem plačeval razlike med prometnimi tarifami in odobrenimi popusti. Mestni ljudski odbori bi tudi dajali prometnim podjetjem oziroma njihovim kolektivom osnovna proizvodna sredstva.

Glede nabave novih vozil je predvidena orientacija predvsem na domačo proizvodnjo, le za obstoječi vozni park naj bi se rezervni deli kupovali v inozemstvu.

Po sprejemu resolucije sta bila predvajana še dva filma o organizaciji prometa v modernih mestih, nakar je bila konferenca zaključena.

Mestni ljudski odbor v Celju se načelno strinja z združitvijo mesta z okolico, vendar pa morajo o tem povedati svoje mnenje še volivci

Celje, 16. marca. Danes popoldne je bila pod vodstvom predsednika MLO Celje Rika Jermana 15. skupna seja mestnega zbora in zbora proizvajalcev MLO Celje. Seji so prisostvovali tudi sekretar okrajnega komiteja Zveze komunistov Slovenije Franc Simonič, predsednik OLO Celje okoličnega, Miran Čvenk ter nekateri republiški ljudski poslanci s področja mesta in okolice. Oba zbora sta razpravljala predvsem o osnutku zakona

republiškega izvršnega sveta o priključitvi mesta Celja kot občine s posebnimi pravicami okrajnemu ljudskemu odboru. Po daljši razpravi so ljudski odborni sprejeli sklep, da se načelno sicer strinjajo z združitvijo mesta z okolico, da pa o tem dokončnega sklepa ne morejo izreči, dokler se ne pogovore s svojimi volivci. To stališče mestnega ljudskega odbora bo pristojnemu republiškemu odboru pojasnila tričlanska delegacija.

Roparji iz Radovljice pred sodiščem

Ljubljana, 16. marca. Pred okrožnim sodiščem v Ljubljani je bila danes kazenska razprava proti petim obožencem, ki so bili obtoženi kaznivga dejanja roparske tatvine. Glavni storilci Stefan Snedec, Jože Srbič in Lovro Smolej so se morali zagovarjati za roparski podvig, ki so ga storili 23. oktobra lani na cesti Radovljica-Lesce nad oškodovancem Mihaelom Oražmom in za še hujše dejanje ropa v trgovski poslovalnici »Zeleznina« v Radovljici nekaj km. Pri ropu v trgovski poslovalnici je obtoženi Stefan Snedec zvezal in onesposobil tamkajšnjega vajenca Jožeta Kvedra ter odvzel v poslovalnici 70.000 din gotovine, usnja in sukana v vrednosti za 185.000 din ter moško kolo znamke »Partizan« v vrednosti 31.000 din, drugi obtoženi Jože Srbič pa je pri tem stal zunaj na straži.

O roparskem podvigu smo se pisali v našem časopisu, toda dejanje se je v celoti razkrilo šele na obravnavi ob priznanju obtoženi, njihovemu sočudenju ter ostalem dokaznem gradivu. Roparska družina obtožencev je bila med seboj močno povezana, zvesta pomočnika pa sta bila tudi Snedecova brata Tomaž in ne-doletni Ciril.

Rop se je razkril tako, kakor navadno med tatovi — zaradi spora pri delitvi plena. Storiči so sicer bili v različnih krajih, v Radovljici in

Trzinu, toda tako pred dejanjem kakor tudi po njem, so se redno sestajali in se ob koncu zaradi plena tudi spili. Vso zadevo je razkril obtoženi Lovro Smolej, ki se je menda čutil pri plenu prikrajšanega.

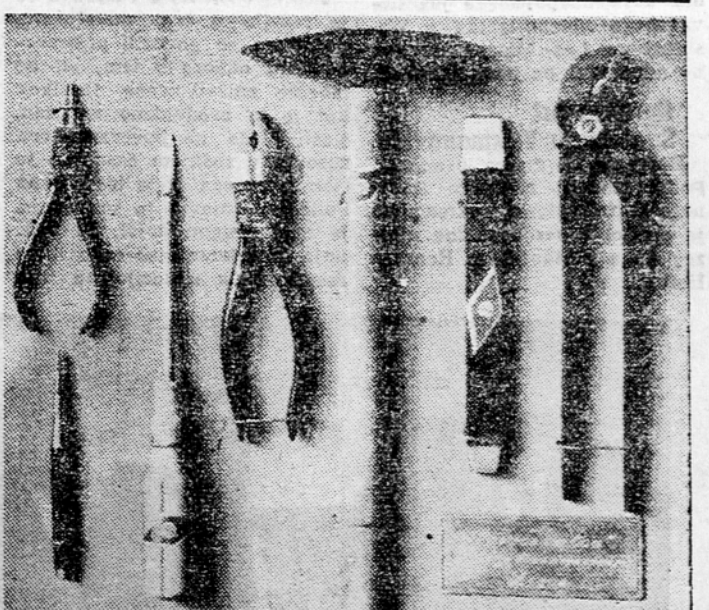
Storiče so izsledili kmalu po storjenem dejanju in jim tako preprečili še nadaljnje, v načrtu zasnovane podobne podvige.

Sodišče jih je obsodilo: Stefana Snedeca na 6 let, Jožeta Srbiča na 8 let, Lovro Smoleja na 3 in pol leta, mladolletnega Cirila Snedeca na pol drugo leto in Tomaža Snedeca na 1 leto strogega zapora.

Novo predsedstvo Zveze študentov Jugoslavije

Skopje, 16. marca. Danes se je konstituiral novi centralni odbor Zveze študentov Jugoslavije. Izvoljeno je bilo predsedstvo 8 članov z dosedanjim predsednikom Nikolo Tripalom. Za podpredsednika centralnega odbora sta bila izvoljena Miladin Sešić in Janez Sinkovec, za sekretarje pa Miša Nikolič.

Centralni odbor Zveze študentov Jugoslavije je pooblastil predsedstvo, da odboru za prosveto zvezne ljudske skupščine razloži pripombe II. kongresa Zveze študentov Jugoslavije k načrtu zakona o univerzah.

ENA IZMED ŠTEVILNIH NAGRAD!

Gargituro ročnega orodja je prispevala za prvomajski nagradni natečaj našega lista Tovarna kovanega orodja v Zrečah. Komu bodo služili izdelki zreških kovačev? Kdo vse bo deležen mnogih drugih nagrad, ki jih že pošiljajo podjetja v upravo našega lista?

NAŠ ODGOVOR:

vsak reševalec križank nagradnega natečaja »Slovenskega poročevalca«. Križanke so že začele izhajati! Pazite, da jih ne boste imeli premalo, ko jih bo treba poslati!

Jubilejni koncert Jakova Sipčija

Ljubljana, 16. marca. V veliki filharmonični dvorani je bil nocoj sedmi izredni koncert Slovenske filharmonije. Dirigiral ga je Jakov Sipčič, ki je z njim proslavil 35-letnico svojega umetniškega delovanja. Koncert je obsegal Beethovnovu uverturo Leonora III, Rahmaninov drug klavirski koncert in Šostakovičovo Prvo simfonijo. Solist je nastopil pianist profesor Anton Trost. Občinstvo je moljstra dirigenta ob njegovem jubileju prisrčno pozdravilo.

Vsem sorodnikom in znancom sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustila naša dobra sodelavka

ANA BRATOH

Pogreb pokojnice bo danes, 17. marca ob 16.30 iz Marjane mrliške večnice na Zalah. — Pokojno bomo ohranili v dobrem spominu. — Kolektiv Kolodvorske restavracije.

